

Chương trình Việt Nam Sắc Hương Xưa 10 & Hội Thảo Đàn Tranh kỳ 1 – ngày 3-5 tháng 8, 2018

Phỏng vấn Giáo sư Nguyễn Châu

Giáo sư Nguyễn Châu học nhạc từ năm 10 tuổi tại trường Quốc Gia Âm Nhạc và Kịch nghệ Sài Gòn khoa nhạc dân tộc. Sau khi tốt nghiệp, giáo sư được Ban Giám Đốc Trường giữ lại phụ giảng dạy bộ môn nhạc cụ truyền thống, lúc đó ông mới 17 tuổi. Sau khi định cư tại Hoa Kỳ vào năm 1987, ông tiếp tục trình diễn vào giảng dạy nhạc dân tộc. Năm 1989, ông cùng giáo sư Nguyễn Thị Mai, vũ sư Lưu Hồng thành lập nên Đoàn Văn Nghệ Dân tộc Lạc Hồng tại Orange County, California và hoạt động đến ngày nay. Trong bao nhiêu năm hoạt động nghệ thuật, giáo sư Nguyễn Châu đã đào tạo hằng trăm học viên cho bộ môn âm nhạc truyền thống. Ngoài giảng dạy, giáo sư Nguyễn Châu còn các sáng nhiều tác phẩm cho đàn tranh, đàn nhị, bầu, nguyệt, tỳ bà v.v. làm giàu thêm kho tàng tác sáng tác cho âm nhạc Việt Nam. Những sáng tác nổi tiếng gồm có, Bài thơ trên võng, Những dòng sông quê hương, Chiều trên cao nguyên, v.v. đặc biệt gần đây nhất là về miền sông nước, bài ca sông núi, miền đất quê hương, đất lành lúa trổ, quạ mã đồng thanh, con đò bến cũ, v.v.

Người Việt Ngày Nay (NVNN): *Xin giáo sư cho độc giả của tuần báo Người Việt Ngày Nay ít chi tiết về các hoạt động nghệ thuật sau khi định cư tại Hoa Kỳ?*

Giáo sư Nguyễn Châu: Sau khi định và ổn định cuộc sống tại California, tôi đã mở các lớp dạy các nhạc cụ dân tộc. Đồng thời tôi cũng gặp một số ít học trò đã học với tôi ở bên Việt Nam, để thành lập một ban nhạc mang tên Lạc Hồng để đi trình diễn nhiều nơi ở trong Nam California. Đến năm 1989, sau khi tập hợp thêm các nghệ sĩ để tham gia Đại lễ kỷ niệm 100 năm thành lập Orange County, tiểu bang California, tôi và giáo sư Nguyễn Thị Mai đã lập ra Ban Văn Nghệ Dân Tộc Lạc Hồng. Lúc

đầu chỉ là một ban nhạc khoảng 30 người, nhưng nếu muốn có sự tham gia đông đảo của các nghệ sĩ trong cộng đồng chúng tôi chủ trương và thành lập thêm một ban hợp xướng, để dàn dựng và kết hợp cùng ban hòa tấu trình bày các bản hòa tấu hợp xướng được hòa âm theo lối mới. Sau đó chúng tôi gặp được Vũ sư Lưu Hồng phụ trách vũ đoàn Maxim ở VN khi xưa. Vũ sư Lưu Hồng đã từ bên Nhật sang California và cùng chúng tôi lập thêm ban vũ, và đổi tên là Đoàn Văn Nghệ Dân Tộc Lạc Hồng, chuyên trình diễn Ca Vũ Nhạc dân tộc Việt Nam trong cộng đồng và các dịp lễ lạc hội hè, thư viện, trường học, đại học... để phổ biến văn hóa VN cho người bản xứ. Từ đó thu nhận vào đoàn những học viên lớn nhỏ, được huấn luyện trong các bộ môn gồm có ca, nhạc, vũ v.v... và đào tạo họ thành các thành viên nòng cốt tham gia các buổi trình diễn của Đoàn

NVNN: *Xin giáo sư cho biết thêm về Đoàn Văn Nghệ Dân Tộc Lạc Hồng cũng như các hoạt động trong tương lai?*

GS Nguyễn Châu: Mới đầu từ một nhóm nhỏ chỉ khoảng chừng mười lăm người. Sau vài năm thì cũng lên được vài chục người. Bắt đầu từ năm 1990-1991, hàng năm Đoàn Văn Nghệ Lạc Hồng ngoài những buổi trình diễn được mời tại nhiều nơi khác nhau trên nước Mỹ, Canada..., mỗi năm Đoàn đều có tổ

chức một chương trình trình diễn ca vũ nhạc riêng ở tại Orange County. Để có thể tiếp tục duy trì công việc như thế, thì phải mở các lớp dạy nhạc cụ như bộ gõ, trống, chiêng, đàn tranh, đàn tỳ, đàn nguyệt, sáo, trúc, v.v. ca nhạc thiếu nhi, và vũ dân tộc. Tính từ năm 1989 cho đến nay cũng gần 30 năm rồi. Sang năm để kỷ niệm ba mươi năm thành lập đoàn, chúng tôi sẽ tìm một dịp để tổ chức một chương trình đánh dấu chặng đường ba mươi năm này. Lúc sau này Đoàn Văn Nghệ Lạc Hồng cũng đi trình diễn nhiều nơi, nhưng thường giao cho thế hệ trẻ phụ trách. Sau này trong tương lai các em sẽ từ từ gánh vác các công việc của Đoàn như phụ trách huấn luyện, tập dợt, trình diễn... cũng như giúp quản trị những hoạt động của Đoàn. Lúc đó tôi sẽ lui về vai trò nghiên cứu, biên soạn, sáng tác để hoàn thành những tài liệu hướng dẫn thế hệ trẻ hoàn chỉnh hơn.

NVNN: *Giáo sư có những nhận xét gì về tình hình âm nhạc dân tộc Việt Nam ở hải ngoại và ở Việt Nam?*

GS Nguyễn Châu: Ở hải ngoại sau gần 30 năm giảng dạy, trình diễn và cũng được tiếp xúc với nhiều nhóm hoạt động trong lãnh vực âm nhạc dân tộc của các anh chị ở Pháp, ở Mỹ, Canada, v.v. Như nhóm Hương Việt, Tre Việt, Tiếng Hoài Hương, Tiếng Vọng Quê Hương, chúng tôi nhận thấy rằng phong trào âm nhạc dân tộc ở hải ngoại của chúng ta chỉ có tính cách nuôi dưỡng tinh thần dân tộc, truyền đạt cho con em sinh đẻ tại đây văn hóa nghệ thuật VN, để các em biết và gìn giữ nguồn cội của mình, và để các em hãnh diện là người Việt Nam có đầy đủ văn hóa dân tộc của Cha Ông để lại. Thật sự thì dù chúng ta có trình diễn các chương trình công phu và hấp dẫn và phải hy sinh nhiều công sức, thì nếu so sánh với những đoàn khác thì chúng ta chỉ có tính cách là bán chuyên nghiệp thôi, vì các chương trình này không thể nuôi sống chúng ta. Các em dù được đào tạo rất giỏi, rất hay, nhưng không thể đi trình diễn bất cứ lúc nào. Ví dụ hàng năm Đoàn Lạc Hồng được rất nhiều hợp đồng để đi trình diễn, nhưng vì không phải trong những

thời gian thuận tiện như cuối tuần hay nghỉ hè, nên chúng tôi đành phải từ chối, vì ở hải ngoại, các em còn phải đi học vào ngày thường, mà chương trình học rất khắc khe, các em không thể bỏ đi xa thường xuyên được. Và ngay cả các vị thầy, đa số cũng phải đi làm thêm nghề khác, không ai dám bỏ sở mà đi diễn lâu được. Hoạt động đa số của chúng tôi phải nói thẳng là chỉ có thể giúp cho thế hệ trẻ nuôi dưỡng tinh thần văn hóa dân tộc, nuôi trong lòng các em một ngọn lửa và từ đó nếu các em yêu nghề, các em có thể phát huy thêm nữa trong tương lai. Chứ chúng tôi không dám nói mình sẽ đào tạo được những tài năng âm nhạc chuyên nghiệp. Cái này phải tùy hoàn cảnh của từng em một.

Về tình hình âm nhạc tại Việt Nam thì chắc có lẽ chúng ta ai cũng biết là, nếu mà so với các nước lân cận, thì ngành âm nhạc dân tộc cổ truyền của chúng ta không được tổ chức đầy đủ để mà phát triển, không có được hệ thống đào tạo hay phổ biến quy mô như những các nước khác. Nếu so sánh với Trung Hoa, Đại Hàn, Nhật Bản, hay Ấn Độ v.v., thì chúng ta cũng còn thua xa lắm. Lý do là nhà nước VN thiếu kế hoạch lâu dài, thêm vào đó là dân chúng cũng không hưởng ứng lắm với vấn đề phát triển văn hóa, vì đa số còn phải lo miếng cơm manh áo. Do đó các nghệ sĩ tuy được đào tạo trong trường lớp chính quy nhưng không có đất dụng võ, không có môi trường để hoạt động đãi ngộ xứng đáng cho nên không có một người nhạc sĩ hay một người nghệ sĩ nào đưa hết cả tâm huyết ra để mà làm việc hay là có những công trình này là công trình kia. Ngay cả tổ chức những dàn nhạc quy mô hay những trường lớp và giảng dạy hiện đại như các nước khác cũng thiếu thốn trên cả nước, vì vậy mà chúng ta vẫn ở cái vòng luẩn quẩn. Khi một nước lạc hậu nghèo, thì khó có chuyện lo thưởng thức văn hóa, trừ khi quốc gia có một chính sách đãi ngộ nâng đỡ. Nhưng chuyện đã 30, 40 năm rồi, có nói hoài, nhưng chúng ta vẫn chưa làm được, mặc dù các thầy cô nhiều khi chọn cái ngành này đã phải hy sinh cả cuộc sống của mình. Cũng vì yêu nghề, họ hy sinh trong sự thiếu thốn, nhưng lại không đạt được một cái gì to lớn vì vấn đề kinh tế và tài chánh eo hẹp. Trong khi những nước khác, một người nghệ sĩ hoặc một vị giáo sư đều có cơ

hội, có cơ sở và kinh tế ổn định để cho họ đầu tư vào các công trình văn hóa to lớn hơn nhiều. Các em học sinh của họ cũng được học hành đàng hoàng, có môi trường để các em có sức bật lớn để các em có thể tiếp bước con đường nghệ thuật ngày càng cao hơn. Thực ra cái mô hình tổ chức phát triển âm nhạc dân tộc của nước ngoài cũng là một cái mô thức cho chúng ta học hỏi theo, chúng ta cố gắng bắt chước nhưng chưa được, do đó vẫn lẩn quẩn đi tới đi lui. Các em học nhạc bên đây thì bán chuyên nghiệp và muốn tiến thêm cũng không biết tiến về đâu, muốn về Việt Nam học thì cũng không có môi trường để dụng võ. Chính như thế mà người ta chỉ thích những cái gì trình diễn có tính cách là vui chơi hát xướng hời hợt, nghe tai này qua tai kia chứ không ai để ý đến những chuyện văn hóa cần đầu tư sâu rộng.

NVNN: Chương trình Việt Nam Sắc Hương Xưa 10 sẽ giới thiệu những sáng tác mới của giáo sư. Xin giáo sư cho biết thêm vài thông tin về các sáng tác này?

Giáo sư Nguyễn Châu: Những sáng tác của tôi mà nghệ sĩ Việt Hải đã chọn để trình diễn là những

sáng tác mới nhất của tôi. Thật sự có thêm được những sáng tác này một phần là do nghệ sĩ Việt Hải yêu cầu tôi sáng tác thêm cho đàn tranh. Vì trong thời gian trước, tôi đã sáng tác nhiều thể loại, nhưng ít cho đàn tranh, vì muốn nhường phần việc này cho rất đông các đồng nghiệp giảng dạy môn nhạc cụ này. Tôi đã viết những tác phẩm này trong thời gian gấp rút, nhưng tôi nghĩ chúng cũng diễn tả đầy đủ những tâm tình và cảm xúc mà tôi cố thể hiện trên các cây đàn này. Một số bài sẽ chọn trình tấu trong chương trình như bài song tấu tranh “Quạ Mã Đồng Thanh”, bản độc tấu tỳ bà “Về Miền Sông Nước” và một vài bản hòa tấu khác. Thật sự công việc sáng tác mới cho âm nhạc dân tộc, là việc mình cần làm, cũng giống như giảng dạy và trình diễn, vì âm nhạc dân tộc không thể đứng yên hoài một chỗ được, mà phải tiến bước và phát triển. Nhưng sự phát triển phải có chọn lựa cho đúng và hợp lý. Tiến bước không phải là bắt chước lai căng, hoặc bắt chước một cái gì không đúng khả năng của mình mà mình phải cố gắng ép. Những sáng tác này, tôi ráng viết để có thể hiện bản sắc Việt Nam và được phát triển thêm kỹ thuật trên từng cây đàn dân tộc, bắt nguồn từ

những tinh túy, tinh hoa của ông cha để lại, như cung bậc, thang âm điệu thức, làn điệu từng miền, v.v. Sáng tác mới cũng là một con dao hai lưỡi, cho nên cũng phải để ý kỹ lưỡng. Nhiều người chủ trương tôn cổ truyền thống, nên không dám phát triển. Nhiều người sợ quá cổ hủ, thì âm nhạc của mình nhìn vô sẽ thấy xưa, buồn nản và không có gì mới, nên đi quá lố theo trào lưu âm nhạc thời đại. Ví dụ như đàn tranh, đàn bầu, đàn kim đánh những bài tây phương với những hệ thống âm giai và những hoà âm không hợp với tính chất Việt Nam, thì nghe cũng không ra bản sắc gì cả. Cho nên khi sáng tác mới, phải biết chọn lựa, để có bài nhạc mới với các kỹ thuật hiện đại, nhưng không bị lai căng và vẫn còn có bản sắc Việt Nam.

NVNN: Xin giáo sư cho biết về đề tài thuyết trình trong Hội Thảo Đàn Tranh kỳ một tại Seattle, Washington State.

GS Nguyễn Châu: Trước tiên tôi phải nói nghệ sĩ Việt Hải cho thêm việc Hội Thảo trong một chương trình trình diễn là một sáng kiến rất là hay. Tại vì chính cái hội thảo là nơi chốn mà mình có thể trao đổi và học hỏi với nhau, từ những kinh nghiệm trình diễn, giảng dạy, học tập, từ ngón đàn, từ những bài sáng tác v.v. để cho các đoàn nhạc cũng như các giáo sư và học viên càng ngày càng tiến triển trong việc nhận thức hầu bỏ xung cho tài nghệ của mình. Hiện nay, tôi nghĩ việc hội thảo chuyên đề này không phải chỉ có ở ngoài hải ngoại, mà cả trong nước cũng nên tổ chức thường xuyên. Trong những cuộc hội thảo về âm nhạc trong nước hay ở đây, nhiều khi tôi thấy đề tài nói có tính cách chung chung và ca tụng lẫn nhau, đưa lên mây xanh, nhưng rồi ai về nhà nấy, không thấy có gì thay đổi, không thực hành gì cả. Như vậy thì cũng không tốt. Mình nên hội thảo những đề tài cụ thể để giúp ích cho chúng ta hiểu được, và thực hành tốt hơn, chứ đừng nói trừu tượng, như âm nhạc Việt Nam hay lắm, thế giới ai cũng nể phục, được đưa vào di sản của Unesco... ai đến nghe cũng phải cúi đầu bái phục v.v.. rồi tự mãn lẫn nhau, mà không làm gì thêm cả, để nhạc Trung Quốc, Hàn Quốc càng ngày càng lấn chiếm... và âm nhạc dân tộc chúng ta ngày

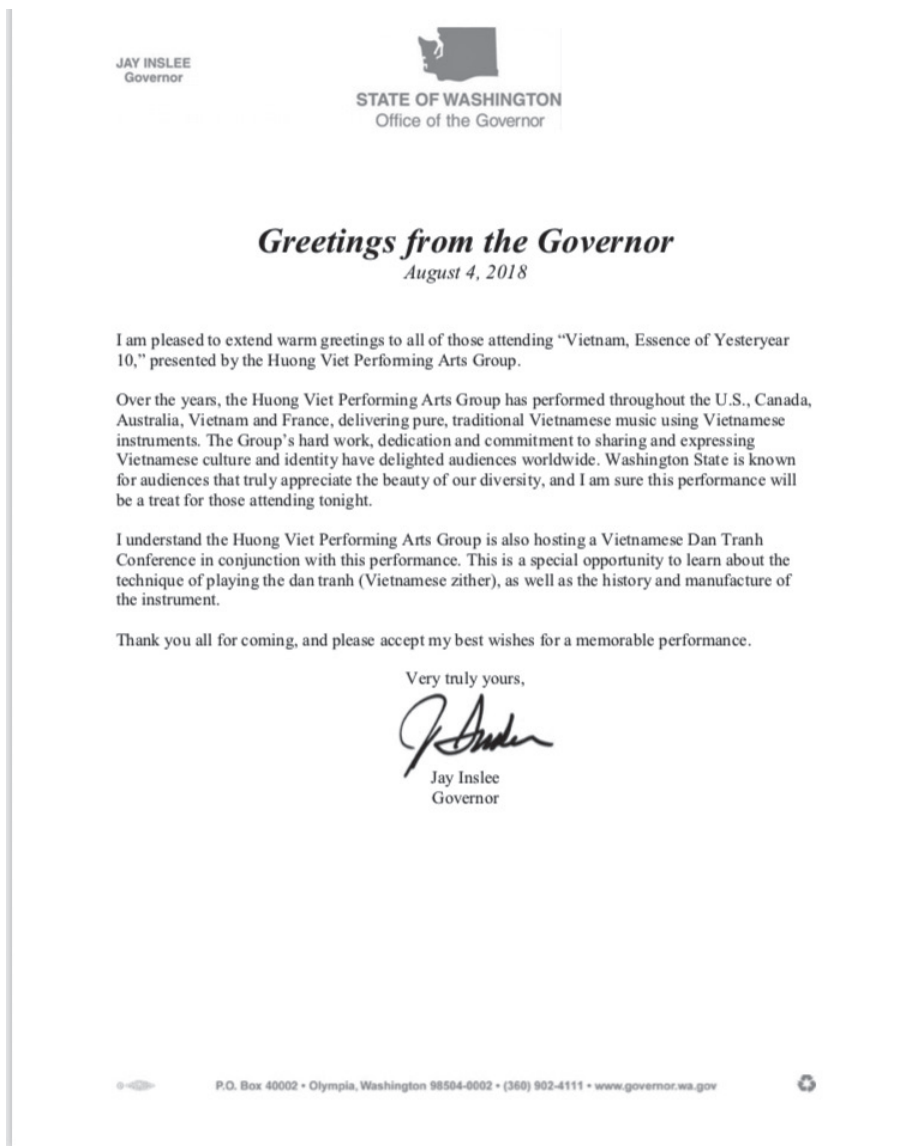
càng chết dần, vì ít người quan tâm và không ai theo học.

Trong hội thảo kỳ này bó gọn liên quan về đàn tranh. Theo ý tôi trong tương lai mình sẽ thêm hội thảo về các nhạc cụ khác, về những tương quan giữa các nhạc cụ trong mọi loại hình thức bài bản, về vấn đề lý thuyết âm nhạc Việt Nam, về cách sáng tác, về các hòa âm phối khí v.v. rồi ảnh hưởng của các làn điệu trong sáng tác v.v. có nhiều đề tài mình cần bàn luận lắm. Trong hội thảo kỳ này tôi chọn một đề tài thiết thực và đơn giản thôi để trình bày cách nhìn của tôi cho mọi người có thể trao đổi với nhau và rút ra những kết luận, để có thể áp dụng lý thuyết vào thực tập hằng ngày cho ngón đàn ngày càng tiến triển. Đề tài của tôi có thể là các thang âm ngũ cung trong hệ thống dây của đàn tranh, tại sao nó có những thang âm như thế. So sánh với những thang âm Trung Hoa, Tây Phương, âm giai trưởng và âm giai thứ như thế nào, có thể xa rộng hơn nói về chuyển hò như thế nào... Tôi sẽ cố gắng trình bày đơn giản dễ hiểu, nhưng hy vọng có những điều mới mẻ để chúng ta có thể cùng trao đổi.

NVNN: Được biết giáo sư chuyên về cây đàn cò Việt Nam, xin giáo sư giải thích thêm cho độc giả của báo hiểu sự khác biệt của đàn cò Việt Nam và cây đàn Erhu (đàn nhị) của Trung Quốc?

GS Nguyễn Châu: Thật sự thì khi mình nói đến đàn cò VN, thì không chỉ so sánh với Erhu Trung Quốc, mà thật ra có rất nhiều nước trên thế giới có đàn cò, nhất là những nước lân bang Việt Nam từ Trung Đông, từ Á Châu, từ những nước Miền Điện, Thái Lan, Campuchia, Lào, Ấn Độ, các nước bên Trung Đông, rồi Trung Quốc, Hàn Quốc v.v.. Đàn cò đã xuất hiện rất lâu đời, khó nói rằng nó khởi thủy đến từ đất nước nào. Nhưng phải công nhận đàn Erhu của Trung Quốc được phát triển rất mạnh, hiện tại rất nhiều người đã theo học cây đàn này, ngay cả phái nữ cũng hưởng ứng rất đông đảo. Ở Việt Nam khi nói đến đàn cò thì mọi người nghĩ đến đám ma nên ít ai học. Nhưng bây giờ thì nhiều người thích học, vì tiếng đàn được cải tiến, nghe rất là réo rất giống như cây đàn violon của tây phương. Đàn cò,

xem tiếp trang 62

> PV Gs Nguyễn Châu

tiếp theo 61

đàn tân, đàn nhạc tây, ta đều được cả. Trên thế giới, Trung Quốc phổ biến cây đàn Erhu của họ rất mạnh. Và vì họ phát triển quá mạnh, nên khi đi học, nếu chúng ta không cẩn thận, không để ý, thì sẽ đánh đàn cò Việt Nam thành ra đàn cò Trung Quốc lúc nào không hay.

Để khác biệt thì chúng ta nhớ rằng đàn cò Việt Nam kích thước nhỏ hơn đàn Erhu, kích thước gần tương tự như đàn Gaohu Trung Hoa. Nếu so sánh về kích thước, về âm thanh, thì đàn Erhu tương đương với đàn hồ hoặc là đàn gáo của Việt Nam vì tiếng nó trầm hơn đàn cò. Ngày xưa, từ bắc vào Nam, thế bấm cũng như thế ngồi của đàn cò không giống như thế ngồi bây giờ. Nhưng bây giờ thống nhất, như để tay bấm bằng đầu ngón tay chứ không phải bấm trong ngón. Ngồi thoải mái để đàn trên đùi, chứ không kẹp bằng đầu gối hay ngồi bẹp xuống sàn và kẹp đàn bằng hai ngón chân cái.

Lợi thế của hai đàn cò và đàn Erhu là những nhạc cụ kéo không phím, âm thanh rất to, rất là réo rắt và vang xa, do đó đàn cò có thể dùng trong Tiểu nhạc lẫn Đại nhạc. Đàn cò xuất hiện trong rất nhiều hình thức âm nhạc khác nhau tại VN. Ví dụ, trong đám ma, chùa chiền, hát bội, chúng ta không thấy đàn tranh nhưng mà thấy tiếng đàn cò. Hát xẩm, ăn xin ngoài đường, không có đàn tranh vì đàn tranh hơi sang cả, cho nên phải có đàn cò ăn xin tiện hơn. Tiếng đàn cò hay đàn bầu thể hiện được tiếng nỉ non. Cái hay của đàn cò là nếu chúng ta học nhạc tây phương chính xác thì chúng ta có thể đánh những bài nhạc tây phương. Cụ thể là đàn Erhu bên Tàu có thể trình diễn được những nhạc khúc khó của Tây Phương, ngay cả những bản giao hưởng của các Nhạc sư tây phương danh tiếng cũng được thể hiện trên một đàn nhạc dùng toàn những nhạc cụ dân tộc mà đàn erhu chiếm đa số. Nhưng, như tôi đã nói trên, đàn cò Việt Nam, đàn gáo Việt Nam, hay đàn hồ Việt Nam, nếu không cẩn thận thì dễ đàn giống như đàn Erhu của Trung Quốc. Ngay cả đàn Erhu bên Trung Quốc cũng vậy cũng chỉ được sử dụng trong một số loại âm nhạc nào thôi. Khi tiến vào Nam muốn tiếng cao thì phải dùng đàn

Gaohu. Gaohu tiếng giống như đàn cò Việt Nam. Khi hát kịch kịch thì dùng đàn cò lú, tiếng cò lú cao vút mới có thể thể hiện hết những kịch tính xoáy vào lòng người.

Khi chúng ta dùng đàn cò Việt Nam, thì tiếng nghe buồn quá, giống như đám ma. Vì thế học sinh khi dùng đàn cò đàn các bản nhạc của đàn Erhu, đàn trên nhạc nền hòa âm soạn sẵn, thì họ thấy thích thú, thích học loại nhạc này hơn là những gì tinh túy của đàn cò truyền thống của Việt Nam. Khi tôi dạy đàn cò, thì có gần phân nửa học sinh đến học đàn cò vì lý do cũng muốn biết đàn Erhu và đàn cò của Việt Nam như thế nào. Đầu tiên là tôi phải giải thích là nó giống nhau như thế nào và khác nhau như thế nào. Căn bản sự khác nhau của nhạc cụ, cũng giống như giọng nói của người Hoa và người Việt, và nói đến giọng nói thì phải nói đến sự luyện láy, rung nhún v.v. Nếu mình dạy mà nắm được kỹ thuật hai bên, thì người học có thể dễ dàng so sánh kiểu nào là của Việt Nam và kiểu nào là của Erhu. Nếu ai đã biết đàn Erhu thì đánh bài Việt Nam sẽ gặp trở ngại, nếu không đổi và thêm một số kỹ thuật riêng của đàn cò. Erhu có thể đàn nhiều bài kỹ thuật, những giai điệu tha thiết, nhưng bảo đàn qua bài Vọng cổ của Việt Nam, đàn Nam Ai, Nam Xuân, Nam Đào thì sẽ gặp khó khăn như đã nói ở trên. Ngược lại đàn cò Việt Nam đàn các bài vọng cổ, Nam xuân, Nam ai v.v. hay, nhưng khi bảo đàn sang các bài bản của Erhu thì lại không đàn hay được, nếu không học thêm kỹ thuật của nó. Còn nói chung cách đàn của hai cây đàn cũng gần giống nhau. Nhưng muốn am tường bản sắc riêng của mỗi đàn, ta phải bổ xung thêm một số kỹ thuật qua lại

NVNN: Giáo sư có thể chia sẻ vài kỷ niệm đẹp của mình trong những năm đào tạo các học viên học nhạc dân tộc?

Giáo sư Nguyễn Châu: Những kỷ niệm đẹp của học viên trong âm nhạc dân tộc thì rất nhiều nên khó nhớ hết. Nhưng đẹp nhất mà tôi luôn nhớ trong đầu là khi các em không học thì thôi, nhưng khi các em đến học nhạc dân tộc thì các em học với một tinh thần rất là tự hào, không giống như xưa, khi tôi học đàn cò, tôi phải lén lút, tôi phải nói má tôi may một cái bao giống

như cái áo gói để bỏ đàn vô giỏ. Vô trong trường trung học, với các bạn bè tôi không dám nói học trong Trường quốc gia âm nhạc, không dám nói tôi học đàn cò, đàn tranh vì các bạn sẽ cười. Ngay cả trong nước mình mà mình cũng không dám nói học đàn của đất nước của mình thì thật là buồn. Buồn hơn là ngay cả nhiều người ở Việt Nam cũng không biết là tên đàn gì khi nhìn các cây đàn dân tộc của nước mình như đàn tranh, đàn kim, đàn cò..., trong khi rất rành rề tên các nhạc cụ Tây Phương.

Khi ra ngoài đàn với bạn bè thì các em rất là hãnh diện và tự hào khi đàn cây đàn dân tộc, nhất là được vỗ tay tán thưởng vì các em vừa nói được tiếng Anh, vừa nói được tiếng Việt, vừa biết piano, vừa biết đàn tranh, đàn cò, sáo v.v. Một khi tâm hồn các em đã thấm nhuần tinh thần dân tộc rồi, thì khỏi cần giới thiệu, các em tự tìm hiểu và hỏi nhờ thầy dạy những làn điệu VN mà các em thích, vì vậy tôi luôn phải bận rộn soạn thêm bài giảng. Tuy nhiên trở ngại là các em không có thời gian nhiều cho việc học nhạc, vì bên này các em phải đi học và có rất nhiều homework. Vì vậy đòi hỏi các em học giống như giáo trình trong nhạc viện thì không được. Nhưng yêu mến các em, là tuy bận rộn như thế mà các em vẫn đeo đuổi và vẫn hãnh diện gắn bó với sinh hoạt âm nhạc dân tộc lâu dài. Điều này làm cho tôi rất là cảm động. Thêm vào đó, phụ huynh phải chờ các em đi học, đón các em về hằng tuần, làm khán giả, làm lao công phụ trên sân khấu, v.v. cho nên những buổi trình diễn sinh hoạt với các bạn trẻ và gia đình của các em là những kỷ niệm không thể nào quên được

NVNN: Theo giáo sư, làm thế nào để khuyến khích học sinh theo học âm nhạc dân tộc?

Giáo sư Nguyễn Châu: Tôi nghĩ tại hải ngoại, để làm công việc này không phải là dễ. Đừng bao giờ nói các em là người Việt Nam thì các em phải biết về âm nhạc Việt Nam, phải biết và tìm học âm nhạc VN. Câu nói đó đúng chứ không phải là không đúng, nhưng chỉ đúng với chúng ta. Đối với các em, các em nghĩ các em là người Mỹ rồi, chỉ có gốc Việt Nam thôi. Các em chỉ thích suy nghĩ và phát biểu bằng tiếng Mỹ, thích âm nhạc

của Mỹ, cho nên chúng ta phải có cái gì hay, hấp dẫn thì các em mới thấy thích thú mà tìm đến. Do đó vấn đề khuyến khích có rất nhiều khía cạnh. Khuyến khích từ cha mẹ, từ cộng đồng. Chúng ta phải vận dụng tất cả các bậc trưởng thượng khuyến khích phụ huynh để đưa các em đến học trong thời gian đầu. Nhưng nếu chúng ta không làm tốt để cho các em thích thú trong bộ môn này thì các em cũng sẽ bỏ. Cho nên muốn cho các em thích thú sinh hoạt trong bộ môn âm nhạc dân tộc, thì chúng ta phải bắt buộc có sân chơi cho các em. Ý tôi nói là mình phải tạo cho các em có các buổi trình diễn, tham gia những sinh hoạt văn hóa đa dạng, từ đó các em mới thích thú trong con đường âm nhạc dân tộc dài lâu. Theo tôi Đoàn Lạc Hồng duy trì được 30 năm nay là do các em mới, thấy các em cũ cùng trang lứa trình diễn nhiều trên sân khấu, các em sẽ cảm thấy thích thú và muốn bắt chước theo học. Trong Lạc Hồng và tôi nghĩ đa số các em trong các Đoàn khác, có học và biết các nhạc cụ Tây Phương nhưng lại muốn xin cha mẹ học thêm nhạc cụ Việt Nam, khi thấy các bạn mình trình diễn âm nhạc VN và được tán thưởng nhiều. Chúng ta cũng phải vận dụng nhiều phương hướng, trong đó ngoài những khuyến khích và sự giúp đỡ từ cha mẹ, từ cộng đồng, các sự bảo trợ, học bổng từ các mạnh thường quân, thì chúng ta cũng phải có những chương trình sinh hoạt văn hóa cho các em, để các em cảm thấy thích thú tham gia vào các hoạt động âm nhạc truyền thống.

Chương Trình “Việt Nam Sắc Hương Xưa 10” sẽ tổ chức vào Thứ 7, ngày 4 tháng 8, 2018 tại Shorecrest Performing Arts Center với sự góp mặt của Giáo sư Nguyễn Châu, Nghệ sĩ Kim Uyên, Nguyễn Thanh, Kim Yến, Liên Tâm, Thanh Hiệp, Diệu Trinh, Tố Chương, Vưu Láng, Phạm Hương, Nguyễn Phương Stephanie, Việt Hải, cùng các đoàn văn nghệ truyền thống Việt Nam: Đoàn Văn Nghệ Dân Tộc Hướng Việt, Lạc Hồng (California), Tre Việt (Toronto Canada), Tiếng Hoài Hương (Portland, Oregon). Vé có bán tại Trung Tâm Chân Trị Y Học Cổ Truyền Ngân Hạc (425), 361-2265 <http://vietmelody.org>